

Krematorie-virksomhed i Danmark

Oplæg til NFKK's kongres i Stockholm 2025 ved
Michael Smidemann næstformand for Danske
Krematoriers Landsforening og kirkegårdsleder
ved Holstebro Kirkegårde og Krematorium

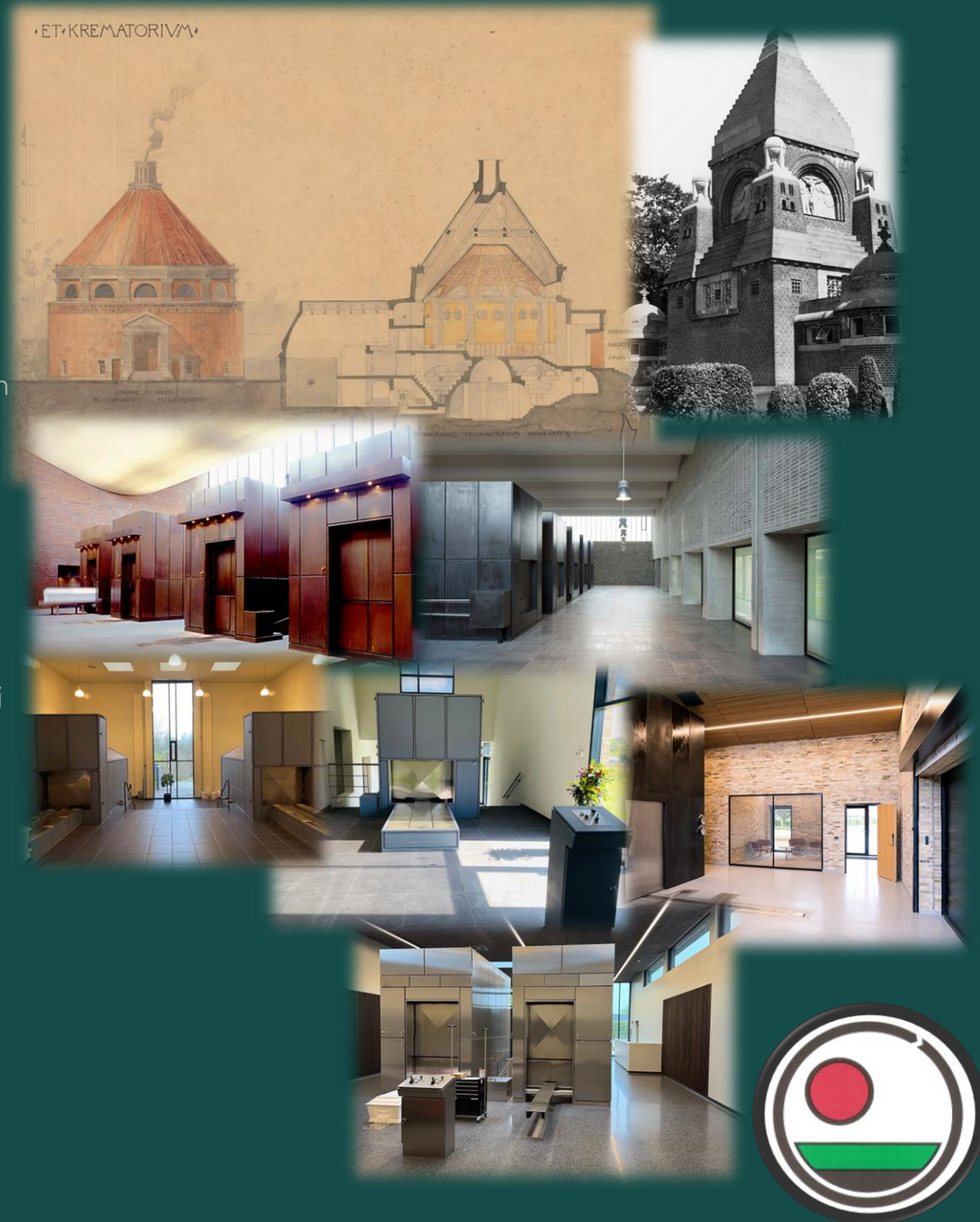
Det historiske perspektiv - stiftelsen af Forening for Ligbrænding

- Overlæge Dr. Med. Ferdinand Emanuel Levison
- Stiftelsen af "Forening for Ligbrænding" i 1881 – senere hen Landsforeningen Liv & Død
- Baggrunden for dette var kolera-epidemierne i 1800-tallet, dårlige kirkegårdsforhold og deraf dårlig hygiejne i de store byer
- Ønsket var at ligbrænding skulle være et alternativ til jordbegravelsen
- Danmark første krematorium på Nylandsvej i København er klar i 1886
- Har ingen forbindelse til Danske Krematoriers Landsforeningen som blev stiftet 1983 og som er en interesseorganisation for de danske krematorier

Det historiske perspektiv – den første kremering

- Liget fra Lund som blev kremeret i natten mulm og mørke d. 13. september 1886
- Kort efter blev det lukket af myndighederne pga. manglende lovgivning på området
- Ligbrændingsloven kommer først 1892 og i januar 1893 starter krematoriet op igen
- Den første legale kremering foretages i 1893.
- I 1905 anlægges Bispebjerg Kirkegård
- I 1908 tages Bispebjerg Krematorium i brug – krematoriet udvides allerede i 1915 og igen i 1932-1932
- I 1923 tages Aarhus krematorium i brug – Aarhus byråd vedtog allerede opførslen i 1910
- 1925 gives der tilladelse fra Kirkeministeriet til at der opføres krematorier i forbindelse med kapellerne på kirkegårdene.
- Gradvis kommer der krematorier i hele Danmark (1923-1945 og 1954-1977)
- Skærpede miljøkrav (filtrering af røggassen) fører til at en række krematorier nedlægges frem mod 2010
- Nye krematorieanlæg i Danmark - Fælleskrematorierne i Kolding (1999/2020), Bispebjerg 2003) Ringsted (2013), Aabenraa (2021) og Holstebro (2025)

Udviklingen frem til i dag

Krematorier og ovne i Danmark 2005

Krematorier og ovne i Danmark 2024

De samlede tal for Danmark 2014 og 2024

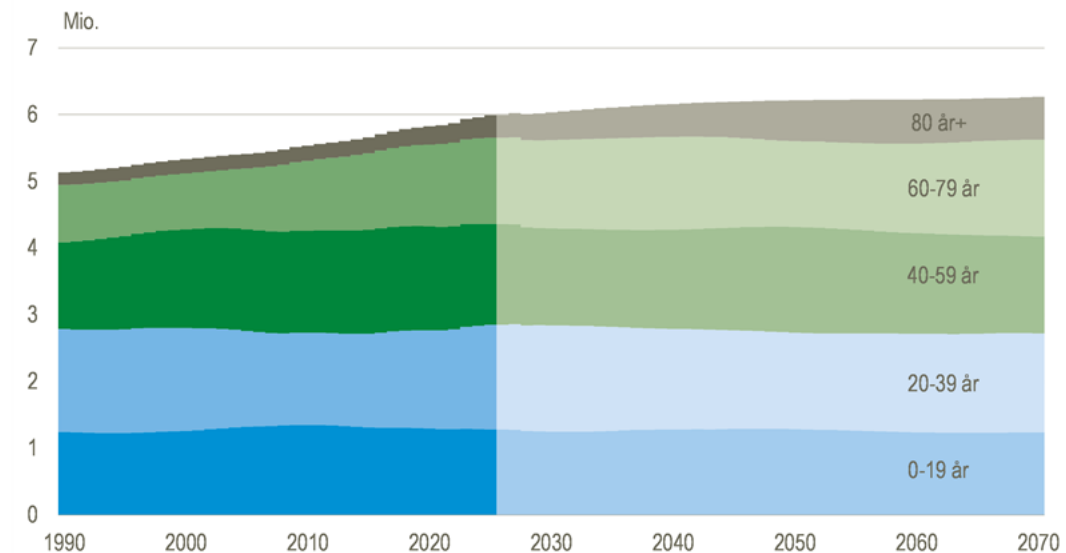
2014

- Døde i alt: 51.340
- Antal kremeringer i alt: 41.532
- Kremerings-procent : 81%
- Askespredning over havet: 6,5%

2024

- Døde i alt: 57.071 ↑
- Antal kremeringer i alt: 50.191 ↑
- Kremerings-procent : 88 % ↑
- Askespredning over havet: 11% ↑

Befolkningen i faktiske folketal til og med 1. januar 2025 og herefter ifølge 2025-fremskrivningen

Kilde: www.statistikbanken.dk/folk2 og frdk125

- DKL har i samarbejde med EG Brandsoft lavet en beregningsmodel ud fra befolkningsfremskrivning i det enkelte krematorium geografiske dækningsområde og nuværende kremeringsprocent.
- På Holstebro Krematorium vil vi skulle forvente en stigning 350 kremeringer fra 2025 til 2034 dvs. fra ca. 3.000 til 3.400.

Lovgivningen

- **LBK nr 766 af 12/06/2023** "Bekendtgørelse af lov om begravelse og ligbrænding"
 - §1 - "*Lig skal enten begraves eller brændes*"
 - § 3 - "*Ligbrænding skal ske i krematorier, der er godkendt af kirkeministeren*"
 - §4a - "*Et eller flere menighedsråd og kirkegårds- og krematoriebestyrelser kan indgå i samarbejde om krematoriedrift i et interessentskab*" (gælder også kommunalt drevne krematorier)
- <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/766>
- **CIR nr 221 af 01/02/1975** "Cirkulære om udførsel af ligbrænding. (Til kirkegårdsbestyrelser)" beskriver kravene for udførsel af tilsyn og den daglige drift krematoriet.
- <https://www.retsinformation.dk/eli/mt/1975/221>
- **CIR nr 13230 af 24/01/2001** " Cirkulære om proteser o. lign., der ikke kan anbringes i askeurner". Lovhjemmel til at bortskaffe større metalproteser o. lign. på sømmelig og etisk forsvarlig måde.
- <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2001/13230>

Lovgivning – vejledninger

- **VEJ nr. 9 af 18/02/2008 - "Vejledning om flytning af lig og urner"** - Fastsætter retningslinjer for flytning af lig og urner. Flytning af lig kræver biskoppens tilladelse og urneflytning godkendes af kirkegårdsbestyrelsen.
- [Vejledning om flytning af lig og urner\n\(Til biskopper og kirkegårdsbestyrelser\)](#)
- **VEJ nr. 9 af 18/02/2008 - "Vejledning om ligsyn, indberetning af dødsfald til politiet og dødsattester m.v. "** - begravelse eller ligbrænding skal finde sted inden for 8 dage efter dødsdato - stående dispensation op til 14 dage ved opbevaring af kisten på køl (4°C) - ved opbevaring længere end 30 dage skal kisten opbevares på frost (-18°C) og gives dispensation fra Styrelsen for Patientsikkerhed.
- [Vejledning om ligsyn, indberetning af dødsfald til politiet og dødsattester m.v.](#)
- **DKL's "Kistedeklaration"** - mærkning ift. kisteproducent, samt krav til kisten konstruktion, materialevalg, indhold af jern og overfladebehandling. Det står indskrevet i krematoriernes miljøgodkendelse af der kun må brændes kister, som overholder kravene i DKL's kistedeklaration og har en godkendelse. Det enkelte krematorium kan fastsætte egne regler, ud fra hvilke kister de praktisk kan håndtere på enkelte krematorium.
- <http://www.dkl.dk/info/kistedeklaration>
- **DKL's "Vejledning om urner"** - en sammenfatning af krav til konstruktion af urner, rumindhold og dimensioner. Primært til urneproducenter og det enkelte krematorium kan fastsætte egne regler.
- <http://www.dkl.dk/info/vejledning-om-urner>

Statens og kirkens rolle

STATEN OG KOMMUNEN

- **Folketinget – Morten Dahlin minister for By-, Land- og kirkeministeriet**
- *Vedtager lovene og fastlægger de politiske rammer for samfundet – Herunder kirken, kirkegårde og krematorierne, samt miljølovgivning som krematorierne er underlagt*
- **Kirkeministeriet**
- *Ministeriet hjælper ministeren med at skrive lovforslag og rådgiver ministeren om faglige forhold*
- *Faciliterer for forskellige høringsmøder ift. udvalg/brugergrupper inden for kirkegårds- og krematorieområdet*
- **Kommunen**
- *Ejer og drifter de kommunale krematorier*

KIRKEN

- **Biskoppen – Stiftet**
- *Biskopperne fører tilsyn med menighedsrådenes forvaltning af kirker og kirkegårde (krematorier)*
- *Giver tilladelse til f.eks. askespredning og askedeling*
- *Bestemmer over stiftes formue, og hvem og hvordan der kan optages lån i stiftes formue.*
- **Provstiet**
- *Behandler lokalt ansøgninger om nybyggerier eller større renoveringsprojekter på f.eks. krematorier.*
- *Godkender takster og bistår i takstberegninger lokalt (både kirkegårds-og krematorietakster), herunder også om der gives ligningstilskud til krematoriet*
- **Menighedsråd**
- *Ejer og drifter de folkekirke ejede krematorier*

Finansiering af krematorierne i Danmark

- **CIR1H nr 9076 af 12/02/2013 "Cirkulære om beregning af krematorietakster"**- krematorietakster er underlagt den offentlige rets principper for beregning af gebyrer

- <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2013/9076>

- **VEJ nr 9698 af 22/08/2018 "Vejledning om beregning af krematorietakster"** - Vejledning i beregningen af taksten for en kremering.

- <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2018/9686>

- **Taksten for en kremering i Danmark ligger mellem 2.750-4.190 kr.**
- **Gennemsnitsprisen for alle krematorier i DK er 3.435 kr.**

- **§ 3 Beregning skal dække omkostninger til:**

- 1) Driftsomkostninger
- 2) Lønomsomkostninger
- 3) Kapitalomsomkostninger i form af afskrivninger og forretning af nyværdien af bygninger og teknisk udstyr.

- **§6 Provstiudvalget skal som udgangspunkt påse, at takstberegningen er lagt til grund ved ajourføring af krematoriets takster**

- Stk. 2 - Forholdet mellem indtægter og omkostninger skal løbende overvåges af krematoriets bestyrelse
- Stk. 3 - Taksterne reguleres årligt i henhold til Vejledning om beregning af krematorietakster
- Stk. 4 - Uanset prisudviklingen skal taksterne ajourføres, når der sker væsentlige ændringer i omkostningsberegningsgrundlaget for taksterne. Der skal ske genberegning af taksterne mindst hvert 4. år.

Driftsform og energikilder – undersøgelse af krematoriekonsulent Søren Jepsen fra 2020 og revideret i 2024

ENERGIKILDER I DK

- Naturgas
 - LPG-gas
 - Olie (dieselolie)
- } Opvarmning af ovnene
- El (enkelte kombineret med solceller)

ENERGIFORBRUG

- **Gennemsnitlig energiforbrug (gas og olie) pr. 226 kWh.**
- Mest effektive ovn 85 kWh
- Mindst effektive ovn 369 kWh
- Potentiel besparelse på 400.000 m³ naturgas, hvis alle ovne driftes som den mest effektive ovn i DK
- **Gennemsnit El-forbrug pr. kremering 31 kWh pr. kremering**
- Laveste elforbrug 20 kWh
- Højeste elforbrug 60 kWh
- Usikkerheder om al forbrug vedr. krematoriedrift
- **Behov for erfaringsdeling blandt krematorierne – "Best Practice"**

Driftsform og energikilder – undersøgelse af krematoriekonsulent Søren Jepsen fra 2020 og revideret i 2024

ANVENDELSE OVERSKUDSVARMEN OG CO₂-AFTRYK VED KREMERING

Emne	kWh	Kg CO ₂ pr. kremering
Kiste med indhold	0	0,0
Tilført energi (gas/olie)	226	36,6
Solgt energi (fjernvarme)	-369	-25,1
Tilført el til ovne m.m.	31	5,4
Netto bidrag		16,8 kg
Total bidrag		843 tons

CO₂-NEUTRAL KREMERING

- Ud fra krematoriekonsulentens beregning, vil der være et positivt CO₂-aftryk, hvis den tilførte energi maksimalt er 125 kWh.
- Endvidere skriver han, at ved at skifte til f.eks. el-ovne, så vil der først være et positivt CO₂-aftryk, når CO₂-belastningen ved elproduktion sænkes fra de nuværende 173 g til 95 g pr. kWh.
- Link til artikel <http://www.dkl.dk/info/artikler>

Etik og værdier

- **By-, Land- og Kirkeminister Morten Dahlin forespurgt om Det Ethiske Råd vil udtale sig om borgerforslag, som begge handler om omgangen med aske fra kremerede afdøde (efter borgerforslag):**

- 1) Lov til at pårørende kan opbevare urnen i hjemmet op til et år.
 - Placering af urner i eget hjem
 - 2) Mindesmykker af aske:
 - Smykker indeholdende aske fra afdøde
 - 3) Deling af aske fra afdøde
 - Nedsættelse på f.eks. to kirkegårde
 - 4) Askespredning og deling af aske
 - Lempelige regler ift. spredning andre steder end åbent hav
- 9 medlemmer af Det Ethiske Råd anbefaler forslag 1- 4
- 6 medlemmer af Det Ethiske Råd anbefaler forslag 3-4
- 1 medlem af Det Ethiske Råd anbefaler forslag 4

DKL har rettet henvendelse til Kirkeministeriet med et ønske om alle metaller sorteres fra asken, inden asken kommer i urnen, her har også Det Ethiske Råd også har udtalt sig:

- 1) 11 % af urnerne i Danmark spredes over havet
- 2) Miljøaspektet og ressource-knaphed i verdenen

- **Andre emner som vi møder:**

- 1) Sammenblanding af aske fra mennesker og kæledyr
- 2) Begravelser af menneske- og kæledyrs-urner på samme kirkegård
- 3) Ønske om formuldning af liget eller resomation (vandkremering).

Tak for opmærksomheden !

Kontaktoplysninger

Michael Smidemann

E-mail: michael@holstebrokirkegaarde.dk

Tlf.: +45 40 13 02 23